

ION EREMIA – AMOR PATRIAE NOSTRA LEX

MEDIEVIST NOTORIU – DESTIN REALIZAT. PROFESORUL UNIVERSITAR, DOCTORUL HABILITAT ION EREMIA LA CEA DE-A 65-A ANIVERSARE

Prof. Ion NICULIȚĂ

Se nasc oameni ce profund marchează domeniul în care activează. Unul dintre aceștia este și omagiatul nostru profesorul universitar Ion Eremia.

Apărut pe lume într-un splendid peisaj silvic din sânul Codrilor Hânceștiului, Domnia Sa, din fragedă copilărie a îmbibat prin toate fibrele organismului liniștea, cumpătarea, echilibrul și înțelepciunea naturii – particularități pe care, odată însușite, le-a păstrat în decursul vieții. Cu o aleasă plăcere, în cele ce urmează vom încerca să în-săilăm doar niscaiva crâmpie din larga activitate a distinsului nostru coleg Ion Eremia. Autorul acestor rânduri se numără printre cei ce-l cunosc pe reputatul profesor timp de aproape o jumătate de secol, din a. 1971, când tânărul învățăcel a fost înmatriculat ca student la anul I al Facultății de Istorie a Universității de Stat (pe atunci) din Chișinău. Sprinten, proporțional legat conform canoanelor Antichității, cu o coafură bogată demnă de invidiat, liniștit, binevoitor, galant cu domnișoarele și prietenos cu colegii, el întruchipa tinerețea.

În calitate de conducător al grupeii academice, în permanență l-am atestat la superlativ. Adevărat este că intuiam ceva, era prea pozitivă purtarea Domniei Sale. Era întotdeauna satisfăcut de zbuciumatele circumstanțe ale vremii cu inerentele informații politice, adunări comsomoliste și sindicale în grupă, curs, facultate, Universitate, care de fapt era irosirea timpului necesar pentru studii. La aceasta se mai adaugă și faptul că avea însușirea de a fi „nevăzut”. Era prezent la manifestări sau nu, nimeni nu memoriza. Mult mai târziu am aflat că majoritatea „năzdrăvăniilor” petrecute în grupă, sau la curs, erau inițiate și de „liniștitul” și „exemplarul” nostru omagiat. Nu e nimic de mirare, toți erau tineri. După absolvirea facultății a fost repartizat în calitate de profesor într-o școală rurală. Din această cauză s-a văzut nevoit să refuze oferta Sectorului de arheologie al AȘ a RSSM. Cu toate că conducerea comunei i-a repartizat un lot de pământ pentru viitoarea gospodărie, iar directorul școlii „ochise” și o mândră fetiță, menită ca viitoarea gospodină, plan dat în vileag mai târziu, domnul profesor Eremia, după încheierea anului de studiu, părăsește „legitim” meseria de iluminist rural și vine la Chișinău, ocupând postul vacant în Sectorul de arheologie al Institutului de Istorie, care i-a fost rezervat cu un an în urmă. Actualmente e greu de stabilit dacă

învățământul școlar a pierdut, clar este că școala superioară, după cum s-a demonstrat, a avut de câștigat. În cadrul Institutului de Istorie al AȘ a activat până în 1979, când s-au produs schimbări radicale și situația tânărului specialist Ion Eremia devenise oarecum precară. În decembrie 1979 Domnia Sa se transferă la Alma Mater, unde activează până în ziua de astăzi, parcurgând ierarhia universitară de la asistent până la profesor universitar, director de departament. Aceasta nici pe departe nu înseamnă că la Universitate totul a fost ușor, nestingherit și fără disensiuni. Abia a dovedit să-și închege cursul de prelegeri și lecțiile practice, să formuleze tema tezei de doctor și moare regretatul nostru profesor Mihail Muntean, conducător de teză. Din nou probleme. Au apărut voci „binevoitoare”, care, emanând incompetență, propuneau schimbarea nu numai a temei, dar și a direcției de cercetare, motivând prin lipsa de specialiști, din rândul cărora ar putea fi selectat un nou conducător, dar și prin faptul că e prematur, ca asistentul Eremia să se gândească la doctorat. Se părea că destinul din nou îl pune la încercare. Dar după cum se știe speranța este fundalul activității. Ușor s-a găsit conducător științific – absolventul universității noastre Vlad Grosul, doctor în științe istorice, colaboratorul Institutului de Istorie a URSS al Academiei de Științe a URSS, s-au conturat și posibilități de a lucra în arhivele centrale, precum și publicarea rezultatelor obținute în diverse reviste de specialitate. După munca asiduă zi de zi în arhivele din cele mai prestigioase centre științifice și cabinete de carte rară din fosta URSS și diverse biblioteci științifice, domnul Ion Eremia, către anul 1988, nu numai redactează, dar și susține cu brio doctoratul în cadrul Institutului de Balcanistică al AȘ a URSS din Moscova. Munca încordată din anii '80 ai secolului trecut s-a încununat cu serioase realizări. Anume în această vreme se „încheagă” cuplul „Ereilor”, consoarta fiind din aceeași breaslă și facultate. Ambii își construiesc singuri un „cuib” familial unde apar pe lume doi copilași ca doi bujori. Aceștia, la rândul lor, le dăruiesc trei nepoței frumusei ca trei mure ce cresc vara în pădure. S-ar părea că domnul Ion Eremia și-a împlinit menirea hărăzită voiajului pământesc. Este bine cunoscut că încă grecii antici considerau că un bărbat veritabil e numai acela ce și-a înjghebat o familie, a crescut copii și a sădit o livadă de măslini. La figurat, infatigabilul nostru omagiat le-a realizat pe toate cu „vârf și îndesat”, numai că sădirea livezii – munca de cercetare și pasiunea de cizelare a măiestriei didactice se prelungește, cu rezultate demne de invidiat, până în prezent. Cercetările anuale, în fondurile arhivelor din Moscova, Leningrad/Sankt Petersburg și desigur din Chișinău, Iași și București s-au soldat cu acumularea unui important set de documente de prim rang. Așa s-a conturat, la vremea sa, teza de doctor habilitat „Politica externă a Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea” susținută la Chișinău în anul 2000. În intervalul de vreme dintre cele două doctorate de sub pană, pe atunci, doctorului conferențiar universitar, au apărut tratate științifice și o serie de studii și materiale ce au văzut lumina tiparului la noi și peste hotare, făcându-l cunoscut ca pe unul din cei mai prestigioși medievști. Semnatarul acestor rânduri, nefiind specialist în medievistică, e departe de gândul de a încerca o caracterizare a mesajelor informative și gradului de profunzime a multiplelor studii monografice elaborate de profesorul Eremia. Aceasta o fac colegii de breaslă. Participând la un Collegium Internațional organizat de Institutul de Arheologie și Facultatea de Istorie a Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași,

la o recepție, m-am nimerit printre medievști. În timpul discuțiilor cineva m-a întrebat dacă am ceva cunoștințe despre istoricul basarabean Ion Eremia. Răspunsul a fost prompt: „Cum să nu, cinci ani mi-a făcut nervi, fiind student în grupa academică la care am fost tutore/curator”. S-a lăsat o liniște mortală. Colegii români mă priveau cu o curiozitate bănuitoare de parcă le-aș fi comunicat că l-am avut student pe Herodot. „Cum e mai tânăr decât dumneavoastră? a urmat întrebarea. Desigur, și cu mult”. Explicația a fost simplă. În lucrările semnate de Ion Eremia sunt puse în discuție probleme nodale de prim rang, consacrate nu numai istoriei românilor, dar și a întregii Europe de Sud-Est. Ideile lansate și concluziile autorului sunt fundamental argumentate cu documente din arhive și fonduri de carte rară, majoritatea lor fiind inedite. O asemenea apreciere, indisolubil, ilustrează seriozitatea cercetătorului Ion Eremia. Eu m-am bucurat nespuse de mult pentru colegul nostru, dar și pentru facultatea și Universitatea noastră pe care noi toți o slujim cu pietate.

Domnul profesor este și un bun și neobosit gospodar. Împreună cu consoarta cizelează, fără întrerupere, lăcașul familiei, de la ridicarea fundamentului și până în zilele noastre. Fiind un familist exemplar, este și un grijuliu tată și bunel. Și totuși, domnul Eremia nu e lipsit și de unele „metehne”. Domnia Sa organic nu tolerează lipsa de profesionalism în materie de istorie și nu suferă obscurantismul, mai ales cel primitiv. Evenimentele ce s-au derulat după descompunerea Imperiului Sovietic, care a dus la apariția pe harta Europei a noi state, în același număr și a Republicii Moldova, inevitabil a contribuit la apariția mai multor probleme. Alături de specialiștii onești, de prim rang, ce s-au antrenat în studierea proceselor postsovietice, au apărut și un număr solid de persoane „autohtone” și de peste hotare, care, fără să cunoască evoluția istorică, în special a spiritualității populației din voievodatele dunărene, repercusiunile ce au urmat după „eliberările” aduse de tătari, osmani, ruși, lehi, austro-ungari etc., „explică”, „rezolvă” dificultățile existente, ușor indicând fără sfială căile ieșirii din impas. Un asemenea analfabetism, ignoranță și falsificare a istoriei Principatelor Dunărene nu a putut să nu revolte firea, deși liniștită, a omagiatului nostru. Așa au apărut lucrările: *Chestiunea Basarabiei poligon pentru intruși?*, Chișinău 2012; *Politica – instrument de formare a unei națiuni „Națiunea civică moldovenească”*, Chișinău, 2018 etc. Datoria de cetățean îl obligă să scoată în vileag insinuările „istoricilor de peste noapte”, elucidând adevăratul scop pe care ei îl nutresc.

Cercetătorul, profesorul universitar Ion Eremia cu un profesionalism desăvârșit, cu dragoste, pietate și competență pune la dispoziția consăngenilor și celor care vor să-l audă adevărata istorie a mult pătimitului nostru popor.

Ajuns la această vârstă nobilă, care pentru un istoric profesionist este începutul mijlocului perioadei de muncă creativă, mai are de rezolvat multe probleme din mediistica actuală, de pregătit noi generații de studenți, masteranzi, doctoranzi și doctori habilitați în istorie. Colegii și tineretul studios Vă dorește, domnule profesor, sănătate, fidelitate profesiei și familiei, fericire și noi succese în activitatea Dumneavoastră nobilă.

Vivat, Crescat, Floriat!

Al Dumneavoastră Ion Niculiță, doctor habilitat, profesor universitar

Chișinău 08.06.2019